

Process-Product Interface in Literary Translation from Nepali into English

Bal Ram Adhikari

Department of English Education, Mahendra Ratna Campus,

Tribhuvan University, NEPAL

balaramadhikari77@gmail.com

ABSTRACT

Nepal has more than a six-decade-long history of translating Nepali literature into English. During this period, several Nepali-English translators have played an instrumental role in opening up the Nepali creative voice and vision to English readers. Despite this, there is a paucity of comprehensive studies on Nepali-English translation. Against this historical backdrop, the present study entitled **Process-Product Interface in Literary Translation from Nepali into English** aimed to explore the processes followed by Nepali-English translators and analyze their products. To this end, the study adopted the mixed-methods design that combined process-oriented and product-oriented translation research methodologies. The study employed qualitative semi-structured interview, and production task, retrospective interview and reflective writing to collect process data respectively from twenty published translators (PTs), and process and product data from thirty learner translators (LTs). Both groups of participants were selected purposively. Product data constituted LT-generated ninety texts comprising thirty English translations of ten Nepali short stories and additional sixty interim versions, whereas process data comprised thirty retrospective interviews with and thirty reflective writings by LTs and twenty interviews with PTs. Different theories of interpretation (e.g. Poulet 1969, Steiner, 1975; Recoeur, 1976; Buhler, 2002), Nida and Taber's (1982) model of translation process, PACTE Group's (2005) model of translation competence, and Waddington's (2001) translation assessment framework served as the theoretical foundation for the study.

Findings were analyzed and discussed under three thematic headings: LTs' translation process, LTs' products, and PTs' translation process. The findings concerning the translation process reveal that LTs did not differ significantly from PTs in the processes they followed in the interpretation of source texts and their regeneration in the target language. Both groups of translators showed the

tendency of reading the source text at least twice before regenerating it in the target language and adopted the combination of holistic and atomistic approaches of reading. The analysis of translation products, however, shows the majority of LTs' failure to transfer the process knowledge to translation performance. They failed to employ translation strategies creatively and exploit translation resources optimally to produce English texts exhibiting two-way fidelity. Moreover, two-thirds of LTs' translations suffered from language and translation errors, revealing their substandard competence in the (re)production of English texts. One of the significant findings to emerge from this study is that experienced translators (i.e. PTs), unlike learner translators, assumed the writerly position during translation and strongly identified literary translation as a creative endeavor, underscoring creative elements such as imaginative reading, decision-making, and aesthetic pleasure inherent in the translation process.

The study is expected to contribute to our understanding of the nature of translation processes and quality of translation products, and an implied interface between them, which, in turn, would contribute to translation teaching and training. Given Nepali learner translators' substandard competence in the production of English texts, the study sees the necessity of incorporating English teaching into Nepali-English translation courses. Findings also point out the necessity of training prospective literary translators in revising and editing translations to ensure the accuracy of content transfer and the quality of language.

KEYWORDS: learner translators, published translators, translation process, translation product, translation competence

Completion of Thesis

Place: Deans' Office, Faculty of Education, Tribhuvan University, Kathmandu, Nepal

Year: August 2021

Supervisor(s): Professor Govinda Raj Bhattarai, PhD

नेपाली-अङ्ग्रेजी साहित्य अनुवादमा प्रकृया-उपज अन्तर्फलक

बलराम अधिकारी

बलराम अधिकारी

अङ्ग्रेजी शिक्षा विभाग, महेन्द्ररत्न क्याम्पस

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, नेपाल

balaramadhikari77@gmail.com

शोध सार

नेपाली साहित्यको अङ्ग्रेजी अनुवादको इतिहास ६ दशकभन्दा लामो छ । यस अवधिमा अनेकौँ नेपाली-अङ्ग्रेजी अनुवादकहरूले विभिन्न नेपाली लेखकका सृजनात्मक अभिव्यक्ति र कल्पनाशिलतालाई अङ्ग्रेजी पाठक समुदायसम्म पुऱ्याउनमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेका छन् । अथा शताब्दीभन्दा लामो इतिहास भए तापनि नेपाली-अङ्ग्रेजी अनुवादका क्षेत्रमा निकै कम अध्ययन भएको छ । उपरोक्त ऐतिहासिक पृष्ठभूमिमा, नेपाली-अङ्ग्रेजी साहित्य अनुवादमा प्रकृया-उपज अन्तर्फलक शीर्षकको यस अध्ययनले नेपाली-अङ्ग्रेजी अनुवादकहरूले अनुसरण गरेका अनुवाद प्रकृयाको अन्वेषण गर्ने र उनीहरूले गरेको अनुवाद अर्थात् अनुवाद उपजको विश्लेषण गर्ने उद्देश्य लिएको थियो । यसका निम्ति प्रकृया-उन्मुख र उपज-उन्मुख मिश्रित अनुसन्धान विधि अपनाइयो । उक्त अनुसन्धान खाकाभित्र रही बीस जना प्रकाशित (अनुभवी) अनुवादकबाट प्रकृयासम्बन्धी जानकारी सङ्कलन गर्न अर्धसंरचित अन्तरवार्ता र तीस जना सिकारु अनुवादकबाट प्रकृया र उपजसम्बन्धी जानकारी सङ्कलन गर्न अनुवाद कार्य सम्पादन, पश्चादर्थी अन्तरवार्ताका साथै अनुचिन्तनात्मक लेखनको उपयोग गरिएको थियो । अध्ययनमा संलग्न दुवै समूहका सहभागीहरू सोद्देश्य नमुना छनौट विधिबाट छानिएका थिए । अनुवाद उपज अन्तर्गत सिकारु अनुवादकहरूले अनुवाद गरेका दश नेपाली कथाको तीस अङ्ग्रेजी अनुवाद र उनीहरूबाट प्राप्त थप साठी अन्तरिम ड्राफ्ट समावेश थिए भने अनुवाद प्रकृया अन्तर्गत सिकारु अनुवादकहरूबाट सङ्कलित तीस पश्चादर्थी अन्तरवार्ता र तीस अनुचिन्तनात्मक लेखन तथा अनुभवी अनुवादकहरूसँगको बीस अन्तरवार्ता समावेश थियो । सैद्धान्तिक आधारका निम्ति विभिन्न भाष्य सिद्धान्तहरू (जस्तै, पौलेट १९६९, स्टैनर १९७५, रिकौर १९७६) नायडा र ट्याबरको अनुवाद प्रकृया खाका (१९८२), प्याक्टे समूहको अनुवाद दक्षता खाका (२००५) र वाडिङ्टनको अनुवाद मापन रूपरेखा (२००२) को अवलम्बन गरिएको थियो ।

अध्ययन निष्कर्षलाई तीन अन्तरसम्बन्धित शीर्षकमा विश्लेषण गरिएको छ: सिकारु अनुवादकका अनुवाद प्रकृया, सिकारु अनुवादकका अनुवाद र अनुभवी अनुवादकका अनुवाद प्रकृया । अनुवाद प्रकृयाको विश्लेषणबाट प्राप्त निष्कर्षले स्रोत पाठको पठन र लक्ष्य भाषामा त्यसको पुनर्उत्पादनमा सिकारु अनुवादक र अनुभवी अनुवादकबीच त्यति धेरै भिन्नता नहरेको देखायो । दुबै समूहका अनुवादकहरूले स्रोत पाठ कम्तिमा पनि दुई पटक पूरा पढेको पाइयो र स्रोत पाठको पठनमा समग्रतात्मक र सूक्ष्मकतात्मक पद्धतिको अनुशरण गरेको पाइयो । सिकारु अनुवादकहरूबाट सङ्कलित अनूदित पाठको विश्लेषणले भने उनीहरू अनुवाद प्रकृयाको ज्ञानलाई प्रभावकारी ढङ्गले अनुवाद कार्यमा उतार्न सक्षम नभएको देखायो । यस समूहका अनुवादकहरू अनुवाद रणनीतिको सृजनात्मक प्रयोग र अनुवादका स्रोतसाधनहरूको अधिकतम उपयोग गर्नमा असफल देखिए जसले गर्दा अधिकांशका अनुवादको भाषा र स्रोत पाठसँगको सम्बन्ध दुबै कमजोर देखियो । साथै, उनीहरूका दुई तिहाइ अनूदित पाठ भाषिक तथा अनुवाद त्रुटिबाट ग्रसित भएको पाइयो । यस्ता त्रुटिहरूले सिकारु अनुवादकहरूको अङ्ग्रेजी पाठ उत्पादनको कमजोर क्षमतातर्फ सङ्केत गर्दछ । यस अध्ययनको अर्को महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष के हो भने अनुभवी अनुवादकहरूले अनुवादका क्रममा आफूलाई लेखककै हैसियतमा राख्ने गरेको बताए र उनीहरूका दृष्टिमा अनुवाद सृजनात्मक कर्म हो जसका निम्ति कल्पनाशील पठन, सचेत शब्द छनौट तथा पठन र (पुन)लेखनको आनन्दानुभूती जस्ता सृजनात्मक तत्वहरूको आवश्यकता पर्दछ ।

यस अध्ययनले अनुवाद प्रकृया र अनूदित पाठको गुणस्तर तथा अनुवाद प्रकृया र उपजबीचको अन्तर्फलक बुझ्न सहयोग गर्नेछ । उक्त बुझाइले अनुवाद शिक्षण र अनुवाद तालिमलाई सुदृढ बनाउन योगदान पुऱ्याउने छ । नेपाली-अङ्ग्रेजी सिकारु अनुवादकहरूको कमजोर अङ्ग्रेजी लेखन क्षमतालाई हेर्दा नेपाली-अङ्ग्रेजी अनुवादको पाठ्यांशहरूमा अङ्ग्रेजी लेखन सिपलाई विशेष स्थान दिनुपर्ने देखिन्छ । अन्त्यमा, यस अध्ययनले साहित्य अनुवादका विद्यार्थीलाई अनूदित पाठको परिमार्जन तथा सम्पादन तालिमको खाँचो रहेको देखाउँछ ।

सूचक शब्द: सिकारु अनुवादक, अनुभवी अनुवादक, अनुवाद प्रकृया, अनुवाद उपज, अनुवाद दक्षता

अध्ययन सम्बन्धि जानकारी

स्थान: डिनको कार्यालय, शिक्षशास्त्र सङ्काय, त्रिभुवन विश्वविद्यालय, नेपाल

मिति: श्रावण, २०७८

शोध निर्देशक: प्रा.डा. गोविन्दराज भट्टराई